

STŘEDNÍ ŠKOLA
ELEKTROTECHNIKY A STROJÍRENSTVÍ

Preventivní program 2023 - 2024

(Program prevence rizikových jevů)

Ředitelka školy: Ing. Bc. Simona Nesvadbová, Ph.D.
Školní metodik prevence: Bc. Pavel Friml

1. Východiska tvorby PP
2. Základní údaje o škole
3. Stručná analýza situace
4. Stanovení cílů PP
5. Skladba aktivit PP pro jednotlivé cílové skupiny
6. Evaluace za školní rok 2022/23

1. Východiska tvorby PP

Minimální preventivní program školy je zpracován na základě Metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28), Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016) a zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění, který do prevence rizikového chování zařazuje předcházení zejména následujícím rizikovým jevům:

- násilí, agrese
- záškoláctví
- šikana, kyberšikana
- intolerance
- antisemitismus, rasismus a xenofobie
- extremismus
- homofobie
- vandalismus
- závislostní chování, užívání všech návykových látek
- netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- spektrum poruch příjmu potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování

2. Základní údaje o škole

Název a adresa školy	Střední škola elektrotechniky a strojírenství, Jesenická 1, Praha 10
Ředitelka školy	Ing. Bc. Simona Nesvadbová, Ph.D.
Telefon na ředitelku školy	222 351 000
E-mail na ředitelku školy	simona.nesvadbova@ssesp10.cz

Školní metodik prevence	Bc. Pavel Friml
Telefon	222 351 045, mobil 602 878 161
E-mail	pavel.friml@ssesp10.cz
Specializační studium	Ano
Realizátor vzdělávání	Prev-Centrum

Výchovný poradce	Mgr. Pavel Reumann
Telefon	222 351 012
E-mail	pavel.reumann@ssesp10.cz
Specializační studium	Ano
Realizátor vzdělávání	Filozofická fakulta UK

Školní psycholog	Mgr. Martina Suchardová
Telefon	222 351 041
E-mail	martina.suchardova@ssesp10.cz

	Počet tříd	Počet žáků	Počet ped. pracovníků
SŠES	30	690	81

3. Stručná analýza situace

Škola se nachází v obvodě Prahy 10 v Jesenické ulici č. 1, v sídlištní zástavbě. Součástí školy je školní tělocvična po rekonstrukci, která je mimo jiné využívána pro sportovní akce studentů. Studenti mají k dispozici také školní jídelnu a automaty s občerstvením. V budově A jsou učebny pro teoretické vyučování, v budově B jsou učebny pro odborný výcvik a multimediální učebna používaná pro různé přednášky a školení spolupracujících firem. Na odloučeném pracovišti v ulici Dubečská se nachází již zmíněná tělocvična a další prostory zaměřené zejména na odborný výcvik strojírenských oborů a odborné učebny dopravních oborů. V areálu v Průhonické ulici v budově č. 2 probíhá teoretická i praktická výuka učebního oboru Elektromechanik se zaměřením na chladicí a klimatizační zařízení. V budově číslo č.1 v tomto areálu jsou nově v části horního podlaží zrekonstruovány tři učebny, kde probíhá v tomto školním roce výuka 1. ročníku elektrooborů v odborném výcviku.

Budovy školy jsou v dobrém stavu, nejbližší okolí areálů školy a šatny jsou monitorovány kamerovým a bezpečnostním systémem. Pro dojíždějící je možné parkování automobilů ve dvoře školy.

V rámci výuky jsou organizovány exkurze, praxe žáků na pracovišti smluvních sociálních partnerů, výlety, filmová a divadelní představení, lyžařský výcvikový kurz, případně týdenní pobytové vzdělávací zájezdy do Anglie. Žáci mají možnost využívat knižní fond ve školní knihovně, pedagogové mohou využívat odbornou literaturu, časopisy, absolvovat semináře či další vzdělávací programy.

Žáci se specifickými poruchami učení spolupracují nejčastěji s PPP v Praze 10. Jsou většinou v péči Mgr. Pavly Kubíčkové. Školním metodikem prevence je Bc. Pavel Friml s mnohaletou pedagogickou praxí. Funkci výchovného poradce vykonává Mgr. Pavel Reumann, oba mají ukončené specializační studium.

Ve škole je zřízen Školní preventivní tým, který tvoří: ŠMP - Bc. Pavel Friml, za vedení školy – Ing. Jan Charvát, výchovný poradce - Mgr. Pavel Reumann, Školní psycholožka Mgr. Martina Suchardová, Metodik pro volnočasovou aktivitu Mgr. et Bc. Zdeněk Pagáč, Metodik pro environmentální výchovu Mgr. Miloslav Albl, Metodik pro pedagogickou podporu Mgr. Jaroslav Štefan a Mgr. Lucie Budinská, Metodik pro pedagogickou podporu v OV Bc. Dana Trojánková, Kariérní poradce Ing. Hana Filounková. Na tento tým se mohou děti a rodiče obracet v případě jakýchkoliv problémů (viz příloha č. 1). Samozřejmostí je úzká spolupráce s třídními učiteli a koordinace postupu s dalšími organizacemi na řešení případného problému (viz příloha č. 2).

Na utváření zdravého třídního kolektivu pracujeme během celého studia žáků, a to již od 1. ročníků, kde na začátku září pořádáme Adaptační kurzy v jednotlivých třídách. Studenti mají možnost na webových stránkách školy využít schránku důvěry nebo kontaktovat se svým problémem kohokoliv ze Školního preventivního týmu.

Jako doplněk k preventivnímu programu je součástí školních dokumentů Program proti šikanování, Metodika postupu pro řešení šikany, Metodika postupu pro řešení kyberšikany, Metodika postupu pro řešení záškoláctví, Metodika pro poruchy příjmu potravy, které jsou dostupné všem vyučujícím a rodičům. Vzhledem k tomu, že v dnešní společnosti je snadná dostupnost legálních i nelegálních drog a jejich užívání je nadměrně tolerováno, vítáme spolupráci s Městskou policií HMP a Muzeem PČR. I programy organizované těmito institucemi probíhají na naší škole již několik let.

V rámci využití volnočasových aktivit spolupracujeme s místními fotbalovými kluby Sparty a Slavie Praha a hokejovým klubem HC Sparta Praha na programu „Fandíme slušně“.

Jako přípravu na sportovní akce, zejména turnaje ve florbale a basketbalu, mají studenti možnost přípravných tréninků ve školní tělocvičně v odpoledních hodinách po domluvě s vyučujícími TV.

Tento PP vychází z platných zákonů a metodických pokynů MŠMT, PČR, popřípadě z dalších dokumentů a pokynů uvedených na adrese www.msmt.cz/Prevence.

Prevence sociálně-patologických jevů je zakotvena ve školním řádu. Přestupky jsou řešeny v souladu se školním řádem a s případnými výchovnými opatřeními jsou seznámeni i rodiče nezletilých žáků. Veškeré projevy společensky patologických jevů SPJ jsou řešeny s rodiči žáků, Policií ČR, MP HMP, PPP, OSPOD.

4. Stanovení cílů PP

Cíl:	výchova ke zdraví a zdravý životní styl
Ukazatele dosažení cíle:	správné stravovací návyky, pitný režim, zapojení se do volnočasových aktivit, snížení nemocnosti a zlepšení docházky
Zdůvodnění cíle:	chybné stravovací návyky, nedostatek vhodných volnočasových aktivit
Návaznost na dlouhodobé cíle:	dlouhodobá prevence SPJ-směřování ke zdravému životnímu stylu

Cíl:	osobní bezpečí, dodržování pravidel BOZP
Ukazatele dosažení cíle:	nízká úrazovost

Zdůvodnění cíle:	velký počet úrazů, násilí
Návaznost na dlouhodobé cíle:	osobní bezpečí

Cíl:	povědomí o nebezpečnosti užívání návykových látek
Ukazatele dosažení cíle:	informovanost žáků o nebezpečnosti OPL počet studentů proškolených MP HMP
Zdůvodnění cíle:	riziko dostupné nabídky, získání návykové látky
Návaznost na dlouhodobé cíle:	dlouhodobá prevence

Cíl:	zvyšování odolnosti vůči negativním vlivům, šikana, kyberšikana
Ukazatele dosažení cíle:	asertivní jednání, slušné chování, solidarita, tolerance
Zdůvodnění cíle:	rostoucí agresivita, netolerantnost
Návaznost na dlouhodobé cíle:	dlouhodobá prevence

5. Skladba aktivit PP pro jednotlivé cílové skupiny

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání:	Školení výchovných poradců a ŠMP dle aktuální nabídky MHMP semináře pro učitele dle oboru
Stručná charakteristika:	školení MHMP dle nabídky, např. kurzy DVPP, semináře na PPP P10, školení MHMP
Realizátor/lektor:	dle jednotlivých akcí
Počet proškolených pedagogů:	dle nabídky a zájmu pedagogů
Počet hodin:	Průběžně
Termín konání:	školení dle aktuální nabídky, ŠMP - pravidelná setkání na PPP Praha 10 Jabloňová ul. - pondělí odpoledne cca 4 x ročně

b) Žáci**Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování**

Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
zájmová činnost	Sport a volný čas	vytváření příznivého soc. klimatu mezi žáky	průběžně	učitelé TV
ČJ	Člověk a jeho svět	slohová práce	10 hod.	vyučující
Aj	Člověk a jeho svět	konverzace na dané téma	20 hod.	vyučující
ON	Člověk a jeho svět, Člověk a zdraví.	osobní bezpečí, šikana, životní styl. Člověk v lidském společenství.	8 hod. + průběžně	vyučující
ON	Člověk a jeho svět.	Rozdíly mezi ideály a reálným životem společnosti Občanství, občan v demokratické společnosti Návštěva Parlamentu a Senátu ČR	5 hod.	vyučující
ON	Člověk a jeho svět, Člověk a zdraví, cizí jazyk	Svět práce. Úřad práce. Pracovní poptávka, pracovní nabídka.	4 hod.	tř. učitelé dle rozvrhu
TV	Člověk a jeho zdraví	1. pomoc, komunikace, konflikty, ochrana zdraví-režim dne, os. ohrožení, zneužívání OPL, péče o duši a tělo, zdravý životní styl	20 hod. + průběžně	tř. učitelé dle rozvrhu
ZEK	environmentální výchova	ekologie, nakládání s odpady. Chov včel v areálu školy.	5 hod	vyučující

Specifická prevence

Název programu	Listina základních práv a svobod
Typ programu	Beseda
Stručná charakteristika programu Práva a povinnosti v praxi	práva a povinnosti v praxi
Realizátor	Městská policie hl. m. Prahy
Cílová skupina	Žáci 1. roč.
Počet žáků v programu	220

Počet hodin programu	1 hod. /třída
Návaznost programu na cíle PP	Ano
Ukazatele úspěšnosti	znalost a vyhýbání se rizikovým a nebezpečným situacím
Termín	Prosinec 2023 - Duben 2024
Zodpovědná osoba	Vedoucí Útvaru prevence MP HMP

Název programu	Rizikové jevy v chování mládeže, kriminalita mládeže
Typ programu	Beseda
Stručná charakteristika programu	výklad negativních jevů základní povědomí o principech funkce a nebezpečnosti nejvíce se vyskytujících nežádoucích jevů ve společnosti jako šikana, negativní závislosti, rasismus, extremismus, vandalismus, sprejerství
Realizátor	Městská policie hl. m. Prahy
Cílová skupina	žáci 2. ročníků
Počet žáků v programu	220
Počet hodin programu	1 hod. /třída
Návaznost programu na cíle PP	Ano
Ukazatele úspěšnosti	Zvýšené povědomí o negativních jevech
Termín	Prosinec 2023 - Duben 2024
Zodpovědná osoba	vedoucí Útvaru prevence MP HMP

Název programu	OPL jak je neznáte
Typ programu	Beseda
Stručná charakteristika programu	o zneužívání omamných a psychotropních látek, důraz je kladen především na pochopení vztahu droga – zákon
Realizátor	Městská policie hl. m. Prahy
Cílová skupina	žáci 3. ročníků
Počet žáků v programu	173
Počet hodin programu	1 hod. /třída
Návaznost programu na cíle PP	Ano
Ukazatele úspěšnosti	Zvýšené povědomí o negativních jevech
Termín	Březen 2024
Zodpovědná osoba	vedoucí Útvaru prevence MP HMP

Název programu	Eko exkurze
Typ programu	Exkurze EVVO
Stručná charakteristika programu	nakládání s odpady
Realizátor	Ekodomov o.s., Magistrát hlavního města Prahy
Cílová skupina	žáci 1. ročníků
Počet žáků v programu	90
Počet hodin programu	4 hod. /třída
Návaznost programu na cíle PP	Ano
Ukazatele úspěšnosti	zvýšené povědomí o ekologii
Termín	červen 2024
Zodpovědná osoba	Mgr. Miloslav Albl

Název programu	Přednáška Mládež a kriminalita
Typ programu	Přednáška spojená s besedou
Stručná charakteristika programu	Přednáška v Muzeu Policie ČR
Realizátor	POLICIE ČR
Cílová skupina	žáci 1. ročníků
Počet žáků v programu	220
Počet hodin programu	2 hod. /třída
Návaznost programu na cíle PP	Ano
Ukazatele úspěšnosti	beseda, sdělení problému, obtížné situace
Termín	Prosinec 2023 (12. - 22. 12. 2023) dle dohody
Zodpovědná osoba	Hana Dlabalová, Muzeum Policie ČR

Název programu	Závislosti – Netolismus
Typ programu	projekce krátkého filmu Maturant
Stručná charakteristika programu	prevence rizikového chování
Realizátor	Výchovný poradce, Školní metodik prevence
Cílová skupina	žáci 1. ročníků
Počet žáků v programu	250

Počet hodin programu	1 hod
Návaznost programu na cíle PP	Ano
Ukazatele úspěšnosti	Zvýšené povědomí o negativních jevech
Termín	školní rok 2023/2024
Zodpovědná osoba	Bc. Pavel Friml

Název programu	bezpečnost na silnici
Typ programu	komponovaný program
Stručná charakteristika programu	bezpečnost na silnici, alkohol za volantem
Realizátor	Muzeum Policie ČR
Cílová skupina	2. a 3. ročníky - začínající řidiči
Počet žáků v programu	Odhad 90
Počet hodin programu	3 hod
Návaznost programu na cíle PP	Ano
Ukazatele úspěšnosti	snížení rizika pro začínající řidiče
Termín	červen 2024
Zodpovědná osoba	Hana Dlabalová, Muzeum Policie ČR

Název programu	Zdravý třídní kolektiv
Typ programu	Interaktivní kurz
Stručná charakteristika programu	Adaptační kurz pro 1. ročníky, vytváření pozitivních vztahů ve třídním kolektivu
Realizátor	Preventivní tým SŠES
Cílová skupina	studenti 1. ročníků
Počet žáků v programu	220
Počet hodin programu	2 hodin
Návaznost programu na cíle PP	Ano
Ukazatele úspěšnosti	zdravé klima ve třídě, zvýšené povědomí o SPJ, snášenlivost
Termín	Září 2023
Zodpovědná osoba	Bc. Pavel Friml

c) Rodiče

Název programu	programy nejsou pořádány
Stručná charakteristika programu	Rodiče se účastní třídních schůzek, zvolení zástupci rodičů jednání školské rady. O dění ve škole jsou informováni formou školního zpravodaje, na webových stránkách v aplikaci Bakaláři. Jsou pořádány Dny otevřených dveří.
Realizátor	vedení školy
Počet hodin programu	třídní schůzky 3x ročně, dny otevřených dveří 5 x ročně
Termín konání	Průběžně celý školní rok 2023/2024
Zodpovědná osoba	Bc. Pavel Friml, Bc. Jan Valvoda, Ing. Jan Charvát

7. Evaluace za školní rok 2022/23

A. Kvalitativní hodnocení

V září minulého školního roku jsme realizovali Adaptační kurzy pomocí Preventivního týmu SŠES, ve spolupráci s třídními učiteli, výhodou tohoto provedení bylo bezprostřední vyhodnocení těchto kurzů, na tomto základě byl v jednotlivých třídních kolektivech co nejdříve nastaven prostor pro pozitivní vytváření vztahů v třídním kolektivu, stav snášenlivosti k odlišnostem jednotlivců a pozitivní klima ve třídě.

I ve školním roce 2023/2024 chceme navázat a pokračovat s osvědčenou, dlouhodobou spoluprací s Městskou Policií HMP. Přednášek se opět zúčastní zejména žáci 1. až 3. ročníků. Také budeme pokračovat ve spolupráci s Muzeem Policie ČR na programech „Kriminalita mládeže“ a „Bezpečnost silničního provozu“. Programy se v předchozích letech setkaly s kladným ohlasem jak u studentů, rodičů, tak i u vyučujících.

Budeme pokračovat ve spolupráci s útvarem prevence Městské policie hlavního města Prahy na preventivně výchovných programech pro žáky SŠ. Opět začleníme i nadstavbové programy určené posluchačům základních programů „OPL jak je neznáte“.

Pro letošní rok je harmonogram stanoven v tabulce viz strana 8.

K uvědomění problémů prevence rizikových jevů dospívající mládeže budeme spolupracovat ve zvýšené míře se spolupracujícími základními školami.

Pro žáky dopravních oborů existuje možnost zapojit se do stipendijního programu ČD a Cargo. Výborně lze hodnotit spolupráci výchovného poradce školy s PPP Prahy 10, ve většině případů je dobrá spolupráce i s poradnami dalších obvodů.

Věříme, že při zvládnutí těchto úkolů budou žákům nápomocni učitelé, školitelé a v neposlední řadě i rodiče.

B. Kvantitativní hodnocení

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence rizikového chování	průběžně
Počet vzdělávacích aktivit	2
Počet celkově proškolených pedagogů	Otevřený počet
Počet hodin	6 hodin

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Třídní schůzky	3 ročně		200
Dny otevřených dveří	5		200

III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce
Blok primární prevence	1	220	4 hod/třída
Interaktivní kurz	3	155	2hod/třída a program
Beseda	3	150	2hod/program
Komponovaný pořad	2	300	3hod/program
Pobytové akce	2	50	týden
Situační intervence			
1. pomoc červený kříž	1	75	4hodiny/třidu

Volnočasové aktivity při školách	Počet aktivit	Počet žáků
Školní kroužky	Dle zájmu	Dle zájmu

V Praze 30. 9. 2023

Ředitelka školy: Ing. Bc. Simona Nesvadbová, Ph.D.

Školní preventivní tým

		kontakt
Školní metodik prevence	Bc. Pavel Friml	602 878 161 pavel.friml@ssep10.cz
Výchovný, kariérový poradce	Mgr. Pavel Reumann	732 160 074, pavel.reumann@ssep10.cz
Školní psycholožka	Mgr. Martina Suchardová	222 351 041 martina.suchardova@ssep10.cz
Metodik environmentální výchovy	Mgr. Miloslav Albl	222 351 014, miloslav.albl@ssep10.cz
Metodik pro volnočasovou aktivitu	Mgr.et Bc. Zdeněk Pagač	222 351 014, zdenek.pagac@ssep10.cz
Metodik pro pedagogickou podporu	Mgr. Jaroslav Štefan	222 351 016 jaroslav.stefan@ssep10.cz
Metodik pro pedagogickou podporu	Mgr. Lucie Budinská	222 351 028 lucie.budinska@ssep10.cz
Kariéerní poradce	Ing. Hana Filounková, MBA	222 351 010 hana.filounkova@ssep10.cz
Metodik pro pedagogickou podporu v OV	Bc. Dana Trojánková	222 351 061 dana.trojankova@ssep10.cz
Zástupce vedení školy	Ing. Jan Charvát	720 161 895, jan.charvat@ssep10.cz

Školní metodik prevence: Bc. Pavel Friml (Po-Pá celý den)

Ve škole mám na starosti:

- * koordinaci preventivního týmu
- * koordinaci koncepce prevence a poradenství
- * kontakt na navazující instituce
- * práci s kolektivy tříd
- * granty a tvorbu preventivního programu školy
- * informační činnost o problematice rizikového chování, nabídkách programů a projektů

Výchovný poradce: Mgr. Pavel Reumann (Po-Pá celý den)

Pomůžu vám:

- * zprostředkovat vstupní a průběžnou diagnostiku
- * kompenzovat poruchy učení
- * při osobních problémech

Školní psycholožka: Mgr. Martina Suchardová (St-Čt 10 – 15.00 hodin)

Můžete se na mě obrátit:

- * když máte problémy se spolužáky a nevíte, jak je vyřešit
- * když vás trápí něco osobního (obavy z něčeho, zdravotní potíže, hádka s kamarádem, stres, problémy ve vztahu atd.)
- * když se děje něco doma, co nemáte komu říct (hádky rodičů, násilí, samota, konflikty se sourozenci atd.)
- * když vám nejde učení tak, jak byste chtěli
- * když si zkrátka potřebujete o čemkoli popovídat

Nabízím vám:

- * individuální konzultace: se studenty, s rodiči, s učiteli
- * skupinovou práci se třídou
- * jednorázovou konzultaci nebo dlouhodobou spolupráci

Metodik environmentální výchovy: Mgr. Miloslav Albl (Po-Pá)

Ve škole máme na starosti:

- * výchovu o životním prostředí, která zahrnuje základní znalosti o životním prostředí, porozumění životnímu prostředí a jeho komplexním vztahům
- * výchova v životním prostředí, která užívá přírodu jako zdroj poznání, který umožňuje žákům získávat přímé zkušenosti z přírody a uvědomovat si její estetické hodnoty
- * výchova pro životní prostředí, zdůrazňující [etickou](#) dimenzi, zahrnující hodnoty, postoje a pozitivní činnosti

Metodik pro volnočasovou aktivitu: Mgr. et Bc. Zdeněk Pagač (Po-Pá)

- * mám zájem o volnočasové aktivity (sport, kultura)
- * mám zájem o koníčky, kroužky: robotika atd.

Metodik pro pedagogickou podporu: Mgr. Jaroslav Štefan (Po-Pá)

Mgr. Lucie Budinská (Po-Pá)

Metodik pro ped. podporu v OV: Bc. Dana Trojánková (Po-Pá)

Pomůžu vám:

- * vyřešit problémy při studiu
- * minimalizovat problémy s výukou

Kariérní poradce: Ing. Hana Filounková, MBA (Po-Pá)

- * s profesní a studijní orientací, kariérové poradenství

Zástupci vedení školy: Ing. Jan Charvát (Po-Pá celý den)

Ve škole máme na starosti:

- * administrativní úkony - žáci s PUP, problematické chování
- * zápisy v Bakalářích, export do výkazů MŠMT
- * zápisy z klasifikačních porad

Literatura, webové stránky, kontakty

Metodické pokyny a doporučení

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Č. j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Č. j. MSMT – 21291/2010 – 28 a 1398/2015-1, přílohy 1-14)
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (Č. j. MSMT – 22294/2013-1)

Literatura

- Kolář, M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2013). Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií.
- Kolář, M. (2012). Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI.
- Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.
- Kolektiv autorů (2012). Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI.
- Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.
- Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.
- Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál.

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
- E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
- Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

- Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz
- Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz
- Internet poradna, www.internetporadna.cz
- Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz
- Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz